

Lietuvos
Nacionalinė
M. Matvydas
biblioteka

Redakcija pasilaiko sau teisę trumpinti ir pertaisinėti pri- siunštus straip- snins, koresponden- cijas ir šiaip jau raštus. Tik dides- rieji ir svarbesnieji rankraščiai laikoma gražinama.

Savaitinio Brita- ni- os lietuvių-katali- kų tautininkų organo Išeivių Draugo kaina Britanijoje, Ameri- koj ir Lietuvoj— metams 8/- \$2. pusei 4/- 1 dol: 3 mėn. 2/ 50 ct. Adr.— Rev. J. Norbut, Mossend, Lanark- shire, Scotland.

Skiriamas svėtimoj šaly gyvenantiems lietuviams

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

No. 9 (51) metai II

6 KOVO, 1915m.

Vienas numeris 2d

PAMALDŲ TVARKA

6 Kovo: ŠV. KAZIMIERO, užtarytojo Lietuvos ir globėjo Ško- tijos Parapijinės Draugijos, bus MOSSEND'YJ, pradžia ant 9½ val. ryto. Mišios už Parapijinės Draugijos mirusius narius ir išprašymui palaimos gyviems, lygiai Tautos Dienos paminėjimui. Po Mišių pamokslas. Lietuviai ypač iš apie- linkės privaltę skaitlingiausiai į tas pamaldas atsilankyti.

7 Kovo GLASGOW ir CARFIN Visur po pamaldų susirinkimai. 13 Kovo BURNBANK ir SHOTTS.

Minios psichologija.

Vardu „minia“ paprastai yra vadinama nesuorganizuota žmonių kruva. Tokios minios, nesuor- ganizuotos žmonių kruvos, ypatinga ir savotiška yra psichologija. Tokia minia tankiai nežuri proto, valdosi ji vien jausmais. Reikia prisžiūrėti pulkui išsigandusių avių, kad suprast minios protą. Pasibaidė vieną del ko norint, visos eina paskui ją. Neiviena nežino, delko taip daro. Jeigu avys turėtų protą ir galėtų kalbėti, tai paklausus, delko taip daro, beabėjo, atsakytu: delto, kad visos taip daro. Tas pats yra ir su minia. Paimkime madas. Delko žmonės duotoje valandoje nešioja tokias ir tokias drapanas? Visi kruvoje ir kiekvienas paskyrimu atsakys: delto kad visi taip daro. Tokiam madų mainymui nėra jokios protingos priežasties, tačiau kas nesirėdo pagal madą yra laikomas užkeista žmogų. Mada gali būti beprotiškiausia, tačiau kas prie beprotės mados nesitaiko, tasai nesyk kitų yra laikomas už žmogų, kuriam pačiam proto truksta. Šitame pavyzdyje apsirėškia visoje pilnybėje taip vadinamas minios protas. Minios proto branduoliu užtat yra ne proto pilnybė, bet tiesiog proto trukumas. Reikia pas- tebėti, kad minios protas, geriau sakant, beprotystė išsidirba ne su- syk, bet laipsniais, pamažu. Pradžioje atsiranda gandas, kila paskala. Gandui žmonės tiki ir netiki, bet pamatę, kad visi apie tai kalba, per- siima visų nuomone ir pradeda eiti

paskui kitus, nežinodami gerai del- ko taip daro. Tokiu būdu minios protą galima prilyginti prie užsikre- čiamos ligos, epidemijos. Sujudasi minia daro viską akiai, besąmonin- gai. Ar bus tai revoliucija, kaip anais metais, ar streikas, ar karė, ar eilė slaptinų vagysčių, ar iševystė į svetimus kraštus, ar panika-baimė, ar pagaliaus kitkas panašaus-žmonės visados atsiras nenormaliame, suju- dintame padėjime. Tokiose valan- dose šalto svarstymo nėra, šnekėji- mas į protą nieko negelbsti. Tokiose tat valandose demagogai (reksniai) pasijunta savo kailyje. Užtenka tuomet kokiam norint užsidedusiam drasuoliui karščiau prašnekėti į žmonių širdį, kad minią patrauktų prie beprotiškiausių darbų. Tiktai tokiose sujudimo valandose gali atsirasti mašinų laužymai, mono- polių daužymai, dirbtuvių-kasyklų deginimai, pogromai, ir į tai panašus darbai. Bet jausmai ataušta, o neretai nusikreipia ir visai į kitą pusę. Visuomenė, ipuolusi į vieną kitą bėdą, nebetiki savo protui ir pasiduoda įtekmei kitų. Sveiko ir šalto gyvenimo reikalų svarstymo negali būti tenai, kur nėra apšvietimo ir, apskritai, kultūros, vidurinio išsidirbimo ir jausmų suvaldymo. Tą visą pridėk prie lietuvių. Suprasi, kodėl jie tankiai išsišoksta. K.

SODŽIUS IR BLAIVYBĖ

Uždarius karčemas-monopolius, alu- des, Rusijos ir Lietuvos sodžius pasidarė nebepažįstamas ir gyvena visai nauju gyvenimu. Apie tai vienbalsiai ir aiškiai lindija Rusijos ir Lietuvos miestų ir kaimų žinios. Visųpirmą, kaip matome iš laik- raščių, labai pakilo laikraščių ir kny- gų reikalavimas. Tų ukininkų grį- čios, kurie moka geriaus už kitus skaityti, pasidarė tikromis skaityk- lomis. Kas vakarą tokiose grįčiose susirenka norintieji paklausti skaitančių. Laikraščių, knygų pir- kimui, teipogi už žibalų ir skaitymą kai kur sumetama po 20-25 kap. į mėnesį kiekvieno apsilankančio skaitymo paklaust. Labiaus susi- pratusieji ir daugiaus išsigalintieji

patį savo vardu prenumeruoja laikraščius. Ypač Lietuvoje, Žemai- tijoje.

Ant griuvėsių monopolijų ir alu- džių daugel vietose atidaromos nau- jos arbatinės su užkandomis ir šiltais valgymais. Tokios arbatinės pavir- sta į tikrus sodžiaus kluubus, kur sueinama pasiskaityt, pasikalbėt, pasilinksmit. Pagal apskaitymo nekurių gubernijinių valdybų, svai- ginančių gėrimų uždraudimo laiku, palyginus tą laiką su pastaraisiais 5 metais, maždaug tokiu pat laiko tarpu gaisrų atsitiko ant 44% mažiaus, kas parodos sodžiaus gyventojų prablaivėjimą.

Nežiurint į sodžiaus ukio krizį (persilaužimo laiką) Rusijoje, Val- stiečių banko valdyba sako, kad uždraudus degtinę mokėšėiai už žemę eina gerai. Neužsimokėjimai ir mokėsties nutęsimai dabar pasitai- ka rečiau. Daugelyje ypač Rusijos sodžių pradėję tvertis visokios lab- daringos draugijos, rateliai, daugiau rupinamasi viešais reikalais. Suvar- gusios seniaus šeimos delei savo tėvų alkoholikų (liguistų gir- tuoklių) dabar, prapuolus degtinei, iš savo girtuoklių - tėvų susi- laukė gerų, rupestingų darbi- ninkų ir tikrų šeimos penotojų. Tokie buvusieji niekam tikę girtuo- kliai, dabar dar gelbsti tiems, ką paliko be darbininkų išėjus nami- škams į karę.

Nekurių valsčių ziemstvos, nepasi- tenkindamos gėrimų uždraudimu, nutarusios kovai su girtybe ir giliasniam blaivybės įskėpimui ištaisyti valsčiuose kinematografus, kitos vėl ziemstvos skiria nemažas sumas paskaitų įrengimui. Tai vis daugiausiai Rusijos sodžiaus blaivy- bės vaisiai. Kokį įspudį ir pasek- mes padarė blaivybė Lietuvos so- džiauose skaitėme laikraščiuose ir žinioje iš laišku, kuriuos po karčemo uždarymo iš Lietuvos gavome Visu- matyt, kad blaivumas duoda tuos pačius išganingus vaisius. Be abėjo, kad ir šios karės baisenybės kurkas lengviaus kensti Lietuvoje įvykus blaivybei. Girtybė teršia miestą, bet Rusijos ir Lietuvos dėl girtybės ir sodžius daug kentėjo. Dabartinė, kad ir prievartos blaivybė, apvalius Ru-

sijos ir Lietuvos miestus, sodžiaus gyventojams stojos tikra išliuosuo- toja, pagražindama pilką sodžiaus gyvenimą, ir padarydama sunkų darbą vaisingesniu. K.

CLYDE INŽINIERIŲ STREI- KAS PASIBAIGĖ

Labai buvo pradžiuginęs Vokietij- j, o Britaniją istumęs į nusiminimą ir baimę didelis Clyde inžinierių streikas. Mat apie Clyde upės uostą išmėtyta daug fabriku dirbtuvių, kur dirbama dalykai karės vedimui neatbutini: armotos, šaudyklės, pat- ronai ir kitoniška amunicija, plienas laivams, dalis laivų, aeroplanų, au- tomobiliai, padargos, mašinos ir tt., viskas, be ko karės vesti negalima. Bėja, tokių dirbtuvių Britanijoje daug, tačiau jų tarpe Clyde fabri- kai užėma ne paskutinę vietą. Prieš dvi savaiti, kaip „Iš. Dr.“ jau buvo rašyta, Clyde fabriku: Tradeston, Govanhill, Govan, Partick, Park- head, Clydebank ir kitur inžinieriai, skaitliuje daug tukstančių pradėjo streiką, reikalaudami uždarbio pakė- limo ant dviejų penų (apie 4 centus) per valandą darbo. Fabriku savi- ninkai nesutiko ir inžinieriai metė darbą. Streikas užsitęsė ir pradėjo umai plėtuotis. Prisdėti pradėjo net tolimų fabriku ir dirbtuvių dar- bininkai, kaip Swansea (Anglijo) dokų (kur laivai dirbama, taisoma) arti 2,000 darbininkų, Johnston, Renfrew ir tt. Netik darbdaviai, bet dar labiau valdžia pradėjo bijo- tis generalio streiko. Mėginta pri- kalbinti darbininkus grįžti prie dar- bo, bet nepasisekė. Tuo tarpu karės užsakymai ir užprašymai stoksojo neišpildyti, kas išgązdino net vei- kiančiąją Prancuzijoje ir Belgijoje armiją.

Ministerių pirmininkas Asquit ir pinigyno Lloyd George kreipėsi į darbdavius ir darbininkus laiškais ir prakalbomis, norėdami sutaukinti. Pagaliaus sukilo prieš streiką anglų spauda, kuri su valdžia sutartinai išrodinėjo, jog streikas dabartinėse sąlygose tai vokiečių laimėjimas ir žjjiems pagelba, gi pragaištis Bri- tanijai ir jos tarkininkams. Atsi- šaukta į inžinierių patrijotizmą tėvy- nės meile. Po dviejų savaičių streiko

pagalios inžinieriai atlaikė kelius s aptus mitingus ir nutarė grįžti prie darbo. Govano fabrikai pradė- jo dirbti 3 Kovo, o 4 ir kiti. Tuo tarpu atstovai darbininkų, darbdavių ir valdžios apsvarstys naujas darbo sąlygas ir nutars galutinai kas link darbininkų reikalavimo. Manoma, jog grįžus į darbą, sutar- tis tarpe darbininkų ir darbdavių įvyks greitai, kad darbdaviai buvo atsisakę ir visai eiti į tarybas su darbininkais, kol tie negrįžs į darbą.

Dabar gi inžinieriai nutarė: dirbti kaip paprasta po 45 valandas į sa- vaitę dieniniams ir po 60 valandų naktiniams darbininkams. Bet kol nebus pakeltas užmokėstis, dirbti lengvai, nesistengti ir neprisiimti viršlaikio ar viršdarbio, nedirbti ilgiau paskirto laiko nė daugiau paskirto darbo. Jei iki antradienio kitos savaitės nebus susitaikinta, darbininkai grįžs prie streiko. Darbininkai apskelbė, kad noriai jie dirbtų tėvynės labui fabrikuose prie laivų ar bil kur už vienodą užmo- kėstį kaip ir kareiviai (tai yra šilin- gą į dieną prie užlaikymo), bil val- dzia neduotų jų išnaudoti darbdaviams. Net 90% (arba 90 žmonių iš kožno 100) visų darbininkų norė- jo prisirašyti į kariumenę, bet val- dzia atsakė, jog jie naudingiau kariaus prieš vokiečius dirbdami fabrikuose karės medžiaga.

Šiaip ar kitaip galim skaityti tą pavojingą Britanijai steiką pasibaig- usiu.

LEYLAND—West Virginia (Amerikoj) 2 Kovo ištiko baisi nelaimė: sprogo gazai anglių kasyklose ir užgriovė 171 darbininką. Spro- gus gazams kilo irgi gaisras, kurs neleidžia gelbėti nelaiminguosius. Iš visų išgelbėta tik du darbininku anglekasiu. Kiti tikriausiai žuvo. Amerikoj tokios didelės nelaimės anglių kasyklose ne retenybė, ten mažiau bijoma už žmogaus gyvybę ir viskas prasčiau įrengta.

Vokiečiai Prancuzijoje tyčia griauną ir užleidžia vandeniu anglių kasyklas.

IŠ KARĖS LAUKU. SAVAITINĖ PERŽVALGA.

LIETUVOJ

Siek tiek aprimo mušiai. Vokiečių kariūnės kairysis sparnas buvo dasirites iki pat Nemuno ir net pagal Svencionų persiritęs per. Tačiau rusai išnaikino tuos būrius, kurie buvo Nemuną peržengę ir daugiau nepraleido. Dabar nežinia, kas destasi Žemaitijoje ir Kauno rėdybos parubežyje. Vokiečiai apsikasinę Kauno kaimynystėje, bet manoma, jog čia jie ilgai neužsilaikys: kadangi pradėjo trauktis iš kitur, tai tikriausiai neužilgo trauks ir iš čia. Užsiganėdinama labiausiai armotų šaudymais ir smulkiais susirėmimais.

Tečiau nera aiškių nurodymų, ar daug Suvalkijos dar tebėra rusai. Kadangi kalba eina apie Gardiną, Olitos ir Kauno apilinkes, galima manyti, jog visa Suvalkija randasi vokiečių rankose. Betgi rusai sakosi gerokai pažengę atgal nuo Gardino į Rytus. Ant kelio tarpe SIMNO ir SEIRIJŲ buvo smulkus susirėmimai.

Labai smarkus ėjo mušiai pagal Gardiną. Rusai čia po smarkiųjų mušių atmušė apilinkės augštumus, suimdami kelias vokiečių armotas.

Nuo Gardino rusų linija užlenkta į Rytus ant Osowieco. Pagal tos tvirtovės eina dabar smarkiusias armotų šaudymas. Vokiečiai neatbutinaužsigeidę tą tvirtovę paimti, atgabeno pačias savo didžiausias armotas. Tos stengiasi sunaikinti fortus, bet, rusai sako, be pasekmių: rusų armotos atsiliepianties prigulinėiai. Tačiau ilgai toji tvirtovėlė vargiai išlaikytų užpuolimus, vokiečių, jei tiems neprisieitų patiems trauktis. Vienoj vietoj vokiečių batalijonas mėginęs pereiti upę Bobr žemiau Osowieco ir prisiartinti prie tvirtovės. Tačiau rusai laiku patėmėję ir išnaikinę arti 1000 žmonių. Manoma, jog vokiečiams greitai prisieis trauktis nuo Osowieco tvirtovės, nes rusai perlaue vokiečių linijas ant upės Narew ir gali atkirsti kelią pasitraukimui kariūnėi, kuri veikia prieš Osowiecą. Mušiai ant upės Bobr tebeina, tačiau vokiečiai jau pradėjo trauktis nuo LOMŽOS ir OSTROLENKO.

Tas pasitraukimas tai pasekmė rusų laimėjimo pagal miestą PRZASZNYSZ. Čia ilgą laiką ėjo smarkus mušiai. Rusų brigada į 10,000 žmonių gynė tą miestą prieš du vokiečių korpusus (į 80,000) bet atgalno užleido miestą vokiečiams, kurie paskelbė suėmę į 10,000 rusų belaisvių, daug armotų ir tt. Bet tą pačią dieną rusai išnaujo atmušė Przasznysz nuo vokiečių, kurie, tur but, nespėjo nė pasidžiaugti rusų belaisviais. Ant rytojaus vokiečiai užpuolė vėlatsiėmė Przasznysz.

Bet čia išnaujo rusai užpuolė jau galutinai atamušė Przasznysz miesto ir vokiečiai skubiai pradėjo trauktis. Rusai pagal Przasznysz sumušė 2 vokiečių korpusus, kurie, buk, leidosi bėgti ant Mlavo ir

Myszniec, palikdami daugybę belaisvių, armotų, amunicijos abazų ir t.t. Į vieną dieną, atmušant Przasznysz, rusai suėmė į 10,000 vokiečių belaisvių. O besivydami vis daugiau dar suėmą. Tur but tol vysis, kol vėl neprisieis bėgti. Taip tai vokiečių pasikėsinimas ant svarbiausio punkto Narew nepasisekė pilnai.

Apie mušius pagal Przasznysz daug rašoma rusu valdiškuose pranešimuose. Gaila, kad tie pranešimai visad užtyli nepasisekimus.

Vokiečių batarėja neleido rusams pažengti, tuomet kapitonas Gordovas su savo žmonėmis ant automobilių su armotomis, nežiurint į vokiečių pekliską šaudymą, privažavo prie vokiečių armotų ant 20 žingsnių ir išmušė visus artileristus. Pats kapitonas tečiau irgi krito. Rusai paėmė atgal iš vokiečių Przasznysz 27 Vas. po visos dienos mušio, rusams kliuvo į pusketvirto tukstančio belaisvių. Valdiškai pranešama, jog iki vakaro 27 Vas. rusai pasiuntę į gilumą Rusijos 57 oficerius ir 5,400 kareivių belaisvių.

Naktį, ant 28 Vas. vokiečiai vėl užgriebė Przasznysz. Tačiau dieną 28 Vas. rusai išnaujo apsupo vokiečius ir suėmė Przasznysz gynėjus. Iš viso apie 2 korpusų vokiečių veikė apie Przasznysz, jie gavo trauktis skubiai, palikdami apie 10,000 belaisvių. Rusai nuo Gardino buvo daėjė veik iki vokiečių rubežiaus, kurį nepasekmingai mėgino pereiti pagal Augustavos. Ant upės Omulev rusai atgavo kaimelį Kerėnai, suimdami kelius šimtus vokiečių belaisvių.

ANT DEŠINIOJO (WISLOS KRANTO) vokiečiai daėjo iki Plonsk-Bodzanow, čia rusai galutinai juos užlaikė ir pradėjo stengtis atstumti atgal. Tačiau vokiečiai skelbia, jog rusams nepasisekė pažengti ant Plocko. Iš viso matyt, kad ant fronto Nemunas, Kaunas, Simnas, Seirijai, Lipsk iki Osowiec vokiečiai labiau ginasi, neg užpuldinėja, pagal Osowiec tvirtovę, upės Bobr krantai jie labiau užpuldinėja, rusai ginasi, nuo Lomža, Ostrolenko, Chorzele, Mlava, Plonsk, Bodzanow, Wisla vėl rusai užpuldinėja mėgindami pažengti. Ant kairiojo Wislos kranto permainų per tą savaitę nebuvo. Tobsitėsia šaudymai iš armotų. Taip ir ant ant upės Pilica ir šiarvakarų Galicijoje.

KARPATIJOS užtai smarkus mušiai tęsiasi, tarpe upių San ir Ondava (Vengrijoj), rusai atsilaikė prieš smarkiausias austrijokų užpuolimus. Kasdien suemama daug belaisvių. Lygiai be pasekmių vokiečiai užpuldinėjo ant pragarsėjusio jau kalno Kaziomka. Rusai čia apsupę ir išnaikinę dvi rotas vokiečių.

Rytų Galicijoje užtai ir Bukovinoj austrijokai kaip sakosi priėjo tyltų galę ir dabar išnaujo leidosi atbulyn, kad rusai pradėjo užiminti miestelius, kuriuos neseniai buvo palikę. Austrijokų belaisvių skaitlius didelis, ypač jei rusai ta

skaitlių nepadaugina pranešimuose, kasdien po kelius tukstančius, taip iki kitų metų pabaigos gali sueiti į nelaisvę rusams visi austrijokai. Taip skelbiama, jog 1 Kovo rusai pagal Jasnoviec-Roznatov suėmė 4000 austrijokų ir 9 kulkasvaidžius; 9 Kovo rusai užgriebė kaimelį Krasnow ir perėję austrijokų ginamą upę Lomnica, kur suėmė 67 oficerius, 6000 belaisvių, 4 armotas, 7 kulkasvaidžius ir abazus. Ant kelio nuo Stanislavov į Galicz suėmė rusai 14 oficerių, 1250 kareivių ir 4 kulkasvaidžius.

(Vokiečiai, sakoma, prie Gardino prarado 6 dideles armotas, daug mažesnių ir apie 1500 žmonių.)

Bukovinoj rusai atmušė Stanislavovą, Kolemeč, iš Sada Gora pradėjo bombarduoti pačius Černovicus, kuriuos austrijokai pradėjo palikti. Taip tai išnaujo pradėta stumti austrijokus ant Karpatų.

Rusai sako, jog mėginimas prasiuštį pro Lypkow tarpkalnį ir paliuosuoti Przemysl austrijokams apsėjęs brangiai, neatnešęs nieko: nepasisekė. Rusai taisi pradėti generolė pažangą ant abiejų sparnų Galicijoje ir Lietuvoj.

Užkaukazj rusai atgriebė turkų portą Klopa ant kranto Jnodos jūrės su pagelba armotų iš laivų ir sausumos. Su tuo turkai iškrapstyti iš Rusijos Užkaukazio, išskiriant tik mažą kampelį Artom. Turkai gynėsi smarkiai, bet gavo bėgti už upės Čorok.

PRANCUZIJOS permainų kaip ir nebūta. Buk vokiečiai pradėję traukti čia savo kariūnė, kuria maną išnaujo pamėginti sumušti prancuzus-anglius-belgus, pirm negu jiems į pagelbą atvyks pilna anglų pagelba. Buk net pats generolas Hindenburg, viršiausias vadovas vokiečių prieš rusus, žadąs pributi į Prancuziją. Bet tai dar klausimas. Aišku, jog vokiečių dabar svarbiausias noras sumušti rusus, nes tie nuolat juda ir neduoda ramumo.

SERBIJOJ permainų nebūta.

ANT JURIJŲ buk nuskandinta vokiečių du ar tris povandeninių laivelių, bet tas neištyrta, abejotama. Vokiečiai per tą savaitę anglų garlaivių kaip ir nejudino. Anglai ir prancuzai paskelbė blokadą visos Vokietijos, Austrijos ir Turkijos, vadinasi anglų ir prancuzų laivynas skaitys už kontrabandą visokius prekių laivus, einančius į tas šalis ar iš ten, areštuos, neįleis nieko nė į tas šalis, nė iš ten. Tas padarys daug nuostolių neutrališkomis valstijoms, labai nuvargins Vokietiją, nes anglai ir prancuzai tikrai galės prižiūrėti, kad nedaug kas praspustų į Vokietiją. Seniau taip nevalia buvo kariauti, nevalia užlaikyti maisto laivus ir neutrališkų valstijų kai kurias prekes, bet dabar tas teisinis, kas galingas, nežiurima į jokias teises.

Svarbiausiu savaitės rekordu yra žygis prieš Dardanelius. Anglų-prancuzų (dabar prisidėjo ir rusų karės laivas „Askold“) laivynas sugriovė 4 Dardanėlių fartus, iškėlė savo ten vėliavas, griaušasi prie Konotantinopolio (į Marmoro jūrę), laivai prasigriovė pro žymią dalį

sąsiauros, bet turkai priešinasi smarkiai, krantų tvirtovės stiprios, tai jei ir prasigriaus laivynas, gal nelab greitai. Turkai išgasty, žadą keltis sostinę kitur į mažiau pavojingą vietą. Graikai, bulgarai ir italai žiuri dar, kas bus toliau, kad šokti į pagelbą stipresniam.

Austrijos laivynas bombardavo Antivari (Juodkalnijos), paskandino stovinčią ten karališką jachtą, apgriovė kelius namus.

Afrikoj burai nurimo ir pradėjo gelbėti valdžiai užiminti vokiečių kolonijas.

Australijoje vokiečiai mėgino paliuosuoti savo viengėnius belaisvius (apie 500 pagal Melburn) bet nepasisekė, anglai atgynė, užmušdami 7 ir daug sužeisdami bei paimdami į nelaisvę.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

5 Kovo, skelbia, jog vokiečiai stiprina savo pozicijas pagal Seirijų-Simno tarpežerį. Rusai pradėjo pažangą nuo Olitos ir apie Grodną (Gardiną) gerokai pasidavė pirmyn. Osowiec vokiečių armotos tebsaudo. Pagal Kerzec, kur rusai sumušė vokiečių brigadą, — jiems kliuvo belaisvių 21 oficerius ir 5,400 kareivių. Nuo Przasznysz mušiai persikėlė į vokiečių parubežį ant linijos Mlava-Chorzele. Karpatijoje tebeina smarkus mušiai tarp San-Ondava upių. Per 4 Kovo ant Karpatų fronto rusams kliuvė belaisvių 47 oficeriai 3000 kareivių ir 17 kulkasvaidžių. Dardanėlių bombardavimas be ypatingų pasekmių tebsitėsia. Prancuzų laivyno ministeris pranešė, jog galutinai nuspręsta yra nieko nepraleisti į Vokietiją nė iš ten

Anglų ministeris E'Grey parlamente pasakė, jog rusai, anglai ir prancuzai iškalno susitarė kas link Dardanėlių sąsiauros. Sulig tos sutarties rusai gaus liuosą kelią laivams per tą sąsiaurą. Tokiu bududėl Dardanėlių kareivių pasibaigus nesuspriamimų tarpe talkininkų nebū.

Pranešama, jog vokiečiai, užėmę kaimelį Saint Maurice, pareikalavo vietinio klebono atlaikyti mišias už vokiečių pergale. Atsakius klebonui tą padaryti vokiečių oficerius mėginęs pagazdinti, pasigirdamas, jog Belgijoje jisai pats išžudęs šešius kunigus.

Norvegų laivas, atvykęs į Portugalą 1 Kovo buk pakeliui sutikęs vokiečių pavandeninį laivelį, kurs mėginęs išleisti torpedą. Norvegų laivo kapitonas nelaukęs ir paliepęs plaukti tiesiai ant vokiečių laivo. Povandeninis laivas nuskendęs, nespėjęs išleisti į norvegų laivą torpedos.

Buvo prasiplatinęs gandas, jog rusų Lenkijoje kilo revoliucija. Lenkai buk pakėlė maištą, išgriovė kai kuriuos tyltus, kelius ir tt. Dabar rusai valdiškai praneša, jog viršminėtas gandas neteisingas. Lenkai jokių revoliucijų nekelią.

Prancuzų vienrankis generolas, pragarsėjęs Pau, važinėja lankydamas talkininkų armijas ir šalis. Jis aplankęs Serbiją, Bulgariją ir Rumuniją, o dabar atvykęs į Petrogradą. Manąs aplankyti rusų armiją.

Prancuzų laikraščiai praneša, jog 91° Austrijos pulkas, susidedas išimtinai iš čekų, pakėlė maištą. Maištininkai nužudė kai kuriuos savo viršininkus, nenorėdami eiti į karę prieš rusus. Tas pulkas iš Pragos tapo nubaustas ir pasiunstas prie Rumunijos rubežiaus. Lygiai buvė nesuspriamimai su antru čekų pulku.

Manoma, jog Britanijoje dabar randasi iš viso nuo karės pabėgėlių belgų 180,000; tame skaitlinyje vyrų 65,000, moterų 69,000 ir vaikų 46,000. Beto anglų ligonbučiuose gydosi 18,000 sužeistų belgų kareivių.

JAPONAI — nemanoma gražinti kiniečiams Tsing-tao, atimto iš vokiečių, bet dar sau reikalauja kitur didesnių teisių Kinijoje. Nori pasinaudoti iš karės ir palikti pilnais Kinų šeiminkais. Kai kurie reikalavimai netikėtai varžo kinų liuosybę ir savystovumą, bet priešinasi Britanijos, Prancuzijos ir Rusijos interesams. Kad tik nekyltų vėl nesuspriamimai tarpe talkininkų. Iš to vokiečiai tik pasidžiaugtų, negaila butų nė prarasto Tsing-tao!

Turkai buk išsigandę užpuolimo ant Dardanėlių ir prašę pagelbos iš Bulgarijos.

Sakoma, buk rusai išstatė prieš vokiečius dar naują milijoną kareivių. Milijonai, milijonai, o vis rašoma kad vokiečių daugiau, kad visur rusai mušasi su skaitlingesniu priešu!

Prieš rusus, kaip pranešta valdiškai, kariauja 30 vokiečių armijokorpusų, 22 austrijokų ir keli turkų, iš viso apie 57 korpusus, arba virš 2 ir mažiau pustrėčio milijono kareivių. Prieš Prancuziją, Britaniją, Belgiją vokiečiai turi 47 korpusus, arba arti dviejų milijonų.

Tula Ludmila Ogaref, rusų mergaitė, buk tai apturėjusi iš dangaus paliepiną eiti kariauti prieš vokiečius, kurie užgūlė Rusiją. Ji su dideliu vargu pėšėia ir važiuota, kaip pakliuvo, atvyko į armiją iš Siberijos ir persirėdžiusi kareivių labai drasiai kibo į vokiečius pagal upės Rawka, kad net kliuvo į nelaisvę. Bet rusų ją iš nelaisvės atmušė.

Valdiški rusų pranešimai paduoda, jog nuo pradžios karės iki šiai dienai armiją generolo Brusilovo, kuri kariauja prieš austrijokus-vokiečius, suėmė iš viso belaisvių: oficerių 1900 ir kareivių 186,000 Vargiai pati Brusilovo armija turi tiek kareivių: jei sustatytum į mušį tuos belaisvius ginkluotus prieš Brusilovo armiją, gal prisieitų tei nėsintis.

Vengrų generolas buk išsitaręs Vengrijos laikraščiuose, jog Austrija negalės tęsti karės ilgiau neg iki Gegužės mėn., nes sulig to laiko pasibaigs įvairus maisto ir amunicijos zopostai, pagyvėsim pamatysim.

„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“ APIE KUNIGOFOBIJĄ IR LIETUVOS AUKŲ KOMITETĄ

Mēs toli gražu negalim V. L. vadinti laikraščiu katalikišku, nekaltant jau apie „klerikalizmą.“ Laikraštis tai laisvamanių-tautininkų, neretai todėl nesutaikinas su katalikiškais principais. Tečiau berybė skiria jį nuo humbugiškų lakštų, kokiais „socialistai“ užkrėtė Amerikos lietuvius. Laikraštis tas stengiasi prisilaikyti šiekios tokios etikos, jam yra kas dora ir kas ne, todėl netruksta jame ir sveikų minčių.

Straipsnyj apie kun. Žebrio užmušimą (No 7) tasai laisvamanių laikraštis tarp kitko rašo:

—Mums lieka tik dirstelėti į priežastis lietuvių išimaimo į tokius juodus darbus. Faktas yra, kad pas lietuvius jau nuo seno laiko buvo užvesta ypatinga medžioklė ant kunigų.

Užsipuldinėjimai ant kunigo ypatos prasidėjo pas mus nebe šiandien. Kas pamena „Saulės“ 1893, NN 36, 37 ir 38) ant to paties velonio kun. Žebrio užsiuolimą, buk jisai esą... „maskoliškas špiegas“, tai supras, kad ant kunigo ypatos medžioklė prasidėjo gana seniai. Žinoma, teisybė išėjo į visų, ir šviesesni lietuvių tam užsiuolimui ant kun. Žebrio nepatikėjo. Bet kiek buvo tokių, kurie laikraščiu neskaito, jokių atšaukimų nemato (kažin ar ir buvo atšaukta!), ir kiek jaunuomenės paskui išmito ant tokios neapykantos, pasėtos prieš kunigo ypatą!

Tas pats buvo ir vėlesniais laikais. Prisimint tik reikia kun. Olšauskį, kurį amerikiečiai moraliskai nulyndiavo, įvardindami jį Rusijos šnipu, ir net falšyvus „dokumentus“ čionai padarydami. Buvo pasiremta ant žodžių p. Jurgelionis: bet tas savo žodžius atšaukė. Tačiau tas nieko negelbėjo, ir šiandien matome laikraščiuose paškvilias ant „Batiška Konstantin“—net vienas „literatas“ tam tikrą brošiūrą parašė kun. Olšausko apšmeižimui, kurią su pasigėrėjimu Amerikoje platinama, ir po senovės vedama medžioklė ant kun. Olšausko, vien delto, kad jis kunigas, o ne kitas.—

Apie „Keleivio“ šmeižtą „telegramoj“, kur redakcijai to humbugo buvo „matyt, tarp kunigo (Žebrio) ir gospadinėsėjo smarki kova“ *Vienybė Lietuvninkų* sako:

—Šitas pacina iš nieko kito, kaip tik iš neišpasakytos neapykantos ant kunigo ypatos. Jau ir mirusiam kunigui yra metama dėmė ir sykiu piudoma žmonės ant visų kunigų apskritai.—

Baigia V. L. teisingiausia pastaba: —„Mūsų trys priverstieji pavyzdžiai nėra vieninteliai. Medžoklė ant kunigų eina systematiška. Žmonės apšvietę moka išmintingai polemizuoti ir nepavirsta į troškėjus žmogaus kraujo. Bet žmonės tamsūs ir blogai išauklėti nueina į juodrankius, ir ačiu tokiam piudymui menasi gerai darą, jei kunigą užmuš, sykiu dar ir sau pasipelnyti ir intiks tiems, kurie ant kunigų medžioja.

Lai šitas bausis atsitikimas privers mūsų laikraštį atsižvelgti ant to pas mus apsireiškimo. Mes nesame kunigų draugai politikoje, bet gerbiame kunigo ypatą, kaip ir kiekvieno žmogaus. Reiktų pradėti mūsų visuomenės gyvenimas kreipti kiton pusėn. Reiktų laikraštijai palianti toks nekulturiškas šmeižimas ir piudymas žmonių ant žmonių.“

Ir mums rodos seniai jau laikas. „Socialistų“ laikraščiai tuotarpu kitkuo neužiima, kaip tik pavienių žmonių dergimu.

Tiek to del kunigų. Juo labiau juos „socialistai“ dergia ir šmeižia, juo labiau katalikai juos gerbia.

Svarbesnį dar klausimą pajudina *Vien. Liet.*, tai Lietuvos šelpimo. Iš visos to laikraščio peržvalgos aiškiai patėmytinai principas:

Lietuva reikalinga aukų, tad lietuviai privalo aukas rinkti kaip kas geriau išmano. Tos aukos turi eiti ne per rankas pavienių žmonių, kad ir rimčiausių, bet per sutvarkytas organizacijas, aukų komitetus. Kadangi dabar Lietuvoj tėra viena toki organizacija, tai yra „Draugija nukentėjusiems del karo šelpti“, kitioniškų platesnių viešai pripažintų komitetų nė pašalpus organizacijų nėra-tai kiekvienas lietuvis be atžylgio į savo pažiuras turėtų per tą Dr. aukas išdalinti. Tame klausime negalime nesutikti pilnai su *V. L.* redakcija. Škotijoje „socialistai“ norėjo užmesti mums per susi-važevimą nutarimą siunsti aukas tik per Dailės ir Mokslų Draugiją, nors vėliau patį nutarė tą Dr. esant „buržuaziška“ (skaityk „nesocialistiška“). Tečiau dauguma atsispyrė tam ir paliko sau liuosas rankas, išmintingai nusprendus: siunsim tai draugijai, kuri pasirodys atsakomiausia. Todėl mes šiandien galim pritarti *V. L.* pozicijai: dabar tėra vienas komitetas Lietuvoj šelpti nuo karės nukentėjusiems, siunčiame aukas per jį, jei susitvers geresnis ir atsakomesnis, siunsim per kitą.

Kas link rašytojos Žemaitės paleistos agitacijos prieš L. Draugiją nukentėjusiems del karo šelpti.“ *Vienybė Liet.* atsako plačiai ir pilnai. Štai V. L. ištraukos:

—„Pastaromis savaitėmis per „Tėvynę“ p. A. Rimka užvedė naują agitaciją prieš „Lietuvių Draugiją“ nuk. nuo karės šelpti.“ Jisai remiasi ant laiškų, gautų iš Lietuvos. Tie laiškai esą nuo p. Žemaitės. Vieno iš tokių laiškų ištraukas patalpino „Tėvynė“ nr. 7. Iš jų matosi kad tuli Vilniaus lietuvių minėta draugija esą neužganėdinti.

Ir sakoma, kad minėta Draugija buvusi pirmiausia susiorganizavusi ir tik paskui „kuniginiams“ pasisekė po prašymu pasirašyti, kad valdžia leistų draugiją isteigti. Tas skamba neaiškiai. Kaip tai galėjo kokie ten „kuniginiai“ pavogti nuo pirmiejių cėlą draugiją? Kur buvo pirmieji? Kodel jie nepasiskubė pasirašyti!

Taip mes skaitome iš Žemaitės laiško: „Kunigai sutelkė šimtus davatų ir su jų pagalba atstumė žmones, nuo pat pradžios karės daug pasidaravusius selpine nukentėjusių.“ Su tokiomis argumentais negalima skaitytis, nes jie neparemti ant jokių faktų.

Žemaitė savo laiške ir pranašystėmis užsiiminėja. Ji sako, kad minėta draugija aukų gal surinksianti, bet „nukentėjusius, žinoma, šelps „katalikiškai.“ Šiandien kulturiški žmonės remiasi tik ant faktų o ne ant pranašysčių.

Dar skaitome Žemaitės laiške: „bus žmonės nukentėję sijojami per katalikišką rėtį: blogieji iškris, gerieji—paliks ant rėčio, tuos ir sušelps.“ Tai dar daugiau pranašavimų, kaip minėta draugija darbuosis. Keista, kad tuose pranašavimuose nieko nesakoma apie kitų pakraipų rėčius: ar ir jie taip nedarys.

Skaitydami Žemaitės laiška, prėiname prie šiekios vietos: „Bijome labai, kad į tokius nagus nepakliūtų bent jūsų pirmiejių sumesti kruvinai uždirbti centai. Pasisaugokit.“ Ar tai šitaip reiktų kalbėti tikriems Lietuvos žmonių mylėtojams, tokioje nelaimingoje Lietuvos gadynėje!!!

Toliaus Žemaitė šiaip agituoja: „Jei jūs turite kiek surinktų grašelių ir dar renkate, siųskite pirmiejių redakcijoms ar kokiems ištikimiems žmonėms. Patarčiau buvusiam Dumos atstovui Andriui Bulotai.“ Lygiai o lygiai, kaip mūsų socialistai apie savo „žinomas ypatas“ kalba. Tokiu „ištikimu žmogum“ nurodo Bulotą.

Dar vienas indomus faktas. Poni Žemaitė šiaip nusiskundžia: „nes nekurie mūsų pirmiejių į dešinę linksta, na, ir tokių reiktų vengti.“ Matytis, kad ir pirmiejių, kaip sako p. Leonas, labiau tiki į organizuotą darbą, o ne į „ištikimas ypatas.“ Pasidaro aišku, kad ponios Žemaitės pusėje yra tik keletas ypatų.

Užbaigdami komentuoti tą indomų laiškėlį, priduriame iš jo dar šiekia žinia, imtą ponios Žemaitės iš „Liet. Žin“ nr. 193: „Lietuvių dr. nukentėjusiems nuo karės šelpti komitetas paskyrė jau kelias didesnes sumas šelpimo reikalams—3,500 rb. nukentėjusiems nuo karės žydams ir 2,050 rb. „Saulės“ mokiniam.“ Visai butų nesuprantama ir net netikėtina, kad minėta draugija, kurią vadina „katalikiška“, butų skubinusi sušelpti žydus! Juk kunigai žydų politikos neremia. Cia bene bus didelis nesupratimas ar tyčia iškreipimas fuktų. Neseniai mes skaitėme Amerikošdienraščiuose, kad žinomas kunigaikščiutės Tatjanos gubernatorių 15,000 rb. iš kurių 10,000 rb. esą paskirta nukentėjusiems nuo karės lietuviams, o 5,000 rb. žydams. Bene bus tai tie patys pinigai! Jeigu taip, tai lietuviams nėra ko rupinties. Tasai Tatjanos komitetas yra grynai rusiškas, o

lietuvių draugija susideda tik iš lietuvių ir jame nėra nė vieno ruso ar žydo. Kaip tad ši draugija butų galėjusi skirti žydams?

Teisingai V. Liet. patėmija: „Reikia labiau pasitikėti tokiems Lietuvos veikėjams ir politikos žinovams, kaip Dr. Basanavičius, adv. Leonas, Dumos atst. Yčas ir kiti, negu poniai Žemaitė, kuri nors mes gerbiame, kaip beletristę, bet ji nėra nei politikos žinovė, nei tokia stambi visuomenės veikėja“—

Ar *Vien. Liet.* pamatuotos pastabos pertikrins mūsų „socialistus“? Nereikia pranašo išpėti...

ARBATOS PININGAI RUSIJOJ IR LIETUVIŲ VAIKŲ „PENNY'SAS“ ŠKOTIJOJ.

Kas gyveno arba buvo Rusijoje gerai žino, kaip tenai ant kiekvieno žingsnio yra prašoma ant „čajaus.“ Pavežės tave vežėjas—užmokėsi, bet dar duok specijaliai ant čajaus. Užėisi viešbutyn, restoraną, tuoj visiems išeidamas apsimokėk ant čajaus. Atėjo šventės: Kaledos, Velykos, ar Nauji metai irgi trukia visoki reikalingi ir nereikalingi, priklausantieji ir nepriklausantieji teipgi melzdami ant arbatos. Bjaurus paprotis. Kartais net stačiai piktas. Kurie yra apsilonkę ar pervažiavę per Turkiją, sako toks pat netikęs paprotis esąs. Tenai praevio su revolveriu rankoje prašo ant turkiškos kavos, kurią turkai labai geria.

Škotijoje nors nėra daug nė rusų, turbūt, nė turkų, bet pas lietuvius tas rusiškas paprotis užsilikęs. Matomai jie atsivežė tą paprotį iš Lietuvos, kur jis yra perėjęs iš artimos Rusijos. Labai tankiai pasitaiko Škotijoje, kad lietuvių vaikai, užėjus svetimam žmogui į grįčią, užsiuola prašyt penny'o, ir tai tankiai stačiai reikalauja. Tėvai girdi, mato ir nieko nesako. O jug tas negražu. Stačiai tas penny'as gadina vaikus. Negerai perstato ir tėvus. Reiktų tą madą panaikinti. Šviesiose šalyse ir pas išmintingus žmonės to nėra!

ŠK. GELŽKELIŲ KOMPANIJŲ TURTAL.

North British kompanija turi savo 1054 garvežius lokomotivus, 2520 keliauninkų vagonų, pritaikintų del 120,231 keliauninko, 59578 prekių vagonus, 7 garlaivius ir 4 garlaivius podraug valdo su *Caledonian* kompanija, turi nuosavybėje 31 mylią perkaso-kanalo, 10 fabriku-dokų ir dirbtuvių, turi nuosavybėje 11 hotelių, du iš jų valdo pati, turi 1230 akru žemės, tame skaitliuje 469 akrus dirbamos, lygiai yra savininke 3045 namų.

Caledonian kompanija turi 996 garvežius-lokomotivus, 2256 keliauninkų vagonų, pritaikintų ant 119,079 žmonių, petrolo varomą automobilių (ant jų pačių bėgių vaikštinėjanti), talpiančių 25 žmones), turi 51,507 vagonus prekių, 4 nuosavius ir daug iš dalies savo garlaivių, 52¼ mylias kanalo perkaso, du pilnai savo hotelių 1015 akru žemės, tame skaitliuje 398 akrus dirbamos, 3031 namus ir tt. Central Station bene bus brangiausia ir didžiausia Škotijoje, o tyltas ant Clyde upės—plačiausias.

Turtai kompanijų apskaitoma ant daug milijonų svarų.

NORTH STAFFORDSHIRE anglių kasyklose (Anglijoje) mašinos namuose kilo gaisras. Ugnis perėjo gretai į kasyklų šachtas, kur dirbo 22 darbininku. 10 darbininkų išgelbėta. 7 rasta negyvi. Dar 5 trūksta. Tio irgi matyt, žuvo nuo ugnies. Gazų sprogdimo nebuvo, tik gaisras su troškinančiais dumais. Tarpe žuvusių rasta ir vienas iš kasyklų savininkų.

Karė anglams atseidavo dabar virš £1,500,000 į dieną. Nuo to mėnesio atseis apie du milijonu sva. sterlingų į dieną, neskaitant, žinoma netikėtų ir nepaprastų pralaimėjimų laivų, armotų, orlaivių ir tt. Ypač žuvinimas karės laivo gali atnešti nuostolio virš trijų milijonų sva. per savę, neskaitant paprastų išlaidų. Vadinasi į metus karė apsieina Britanijai apie 7 milijardus (bilijonus) rublių!

GALICIJA, AUSTRIJOS KRAŠTAS, RUSŲ KARIUMENĖS UŽIMTAS.

Austrija ne bereikalo vadinama sulopyta viešpatyste. Joje yra 17 atskirų kraštų. Iš visų tų kraštų pati didžioji yra Galicija. Ji užima daugiau 26% viso Austrijos ploto, butent: 78497 ketvirtainius kilometrus. Pagal 1910 metų sąrašą Galicijoje buvo 8 milijonai 25 tuks 675 žm arba daugiau 28% visų valstybėj gyventojų. Mat, Galicija yra turšiausia apgyventa, neg kiti Austrijos kraštai. Austrijoje vienam ketvirtainiui kilometru tenka: 95 žm., Galicijoje 102. Pagal tautų 1910 m. suskaiytą 3 mil. 379 tuks. 613 umiotų, ukrainų, 3 mil. 732 tuks. 291 katalikų-1. nkų. Žydų tikybos 871, 825. Gyventojų dalis, kuri neieina nė į vieną, nė į kitą paminėtų tikėjimų grupę: 41,206 protestonai, arba įvėrių kitų tikybų žmonės. Galicija-ukininkų kraštas. Iš jos, gyventojų 81% dirba žemė. Daugumos Galicijos gyventojų padėjimas yra menkas. Iš viso ukininkų skaitliaus, kurių 1902 m. buvo 1 mil. 8 tuks. 541 net 42% kuone pusė turi mažiaus kaip po 2 hektaru (mažiaus kaip 2 dešim.) žemės. Nuo 2-6 hektarų valdančių yra apie trečdali visų Galicijos ukininkų. Vidutinių ukijų nuo 5-100 hektarų yra irgi aedaug vos 19%. Tas išaiškinama tuo, kad Galicijoje apskritai labai mažai tėra dirbamos žemės: pievos, ganyklos, daržai, augštų kalnų ganyklos, ežerai, balos, tvenkiniai. Galicijos valstiečiai yra begalio įkrite į skolas. Galicija laiko apsuptę, kaip ir Lietuva, žydai. Iš visų krašto gyventojų, užsiėmusių pramone išieina daugiaus 5%. Iš tų visų užsiėmančių pramone žmonių ukrainams tenka ant šimto beveik pusantro žmogaus, lenkams beveik 9 žm., o žydams—26 žmonės suviršum. Teipogi kupėjų kiekvienam lenkų šimtui tenka arti 4 ir pusė žmogaus, ukrainams arti pusės žmogaus, o žydams daugiaus kaip 29 žmonės. Valdūninkų liuosųjų profesijų, žmonių taipgi vis kelis syk didesnis procentas tenka žydams, neg kitų tautų Galicijos gyventojų žmonėms. Pramonė ir prekyba, galingieji šios gadynės žmonių turtingumo veiksniai, Galicijoje yra labai mažai išsiplėtoję. Kiek jų ten yra, tie bemažko visi yra lenkų ir žydų rankose, kaip parodo augščiaus paduotoji statistika. Gana dideli Galicijos pievų ir ganyklų plotai turėtų, rodos, padėti gyvulius veisti ir pieno ukį vesti. Bet Galicijos pievos yra šlapios, guli žemose vietose, užtat ir gyvulių veisimas ir auginimas ne vyksta.

IŠIEVIŲ DRAUGAS

SMULKMENOS IŠ KARĖS.

Rusų liuosnoris, bevažiudamas automobiliuje, turėjo pakelyje sustoti perkeisti rato gumą, kuomet užpuolę vokiečiai užmušė jo draugą ir patį sužeistą paėmė į nelaisvę. Vokiečiai uždarė belaisvių kokioj ten artojaus gričioje. Per langą belaisvis pamatė čia pat stovintį vokiečių automobilį, kurį sergėjo tik vienas kareivis ant sargybos. Automobiliaus šoferis matyt trumpam laikui tepasitraukęs, nes motoras neužgesintas nuolat darbavosi. Pristatikišes belaisvis šoko per langą, isikrapštė į automobilį ir pirm neg sargas sumišęs susiprato griebtis šaudyklės jau leidosi mašina pilnu greitumu. Veltuo šandė vokiečiai, belaisvis tiesa gavo naują žaidimą, bet laimingai pabėgo podraug su vokiečių automobiliu. O jo automobilij nuo vokiečių atmušė kazokai.

Tulas rusų liuosnoris, labai jaunos išvaizdos, visų vadinams Vasiliuju, pragarsėjo savo pulke nepaprasta drąsa. Už drąsę karėje prieš vokiečius jaunas kareivis gavo net Jurgio kryžių. Kartą po smarkaus mušio prisiėjo kareiviams perleisti naktį jaujojant šiaudų. Vidurnaktį drąsus kareivis pabudo išsigandęs ir sušuko: „—Mama, pelės!“ Kareiviai pradėjo juoktis balsiai: „Tai bent Jurgio kavalėrius, drąsnolis, pelių ir žiurų bijo.“ Bet Vasiliij išsigando nejuokais ir pradėjo verkti. Galutinai prisiėjo jį net paimti į lazaretą, nes beverkdamas apsirgo isterija. Nuotobę gydytojais rado jauniklį besant mergaite, kuri pabėgo nuo tėvų į kariūmenę.

Dabar toji mergaitė pristatyta prie patarnavimų sužeistiems.

Nepaprastos vestuvės atsibuvo Londone prieš kelias dienas. 4 vokiečių pavaldiniai, kitą kartą gyvenę Londone, buvo susidėję su anglių mergaitėmis, kurias ketino vesti. Užėjus kareivis vokiečius sumta į koncentracijos punktus. Tečiaus įtekmingą labdaryj storone išgauta pavelijimas minėtiems kaliniams dabar apsvėsti. Kaliniai atvežta į Londoną, čia juos pasitiko sužiedotinės, atlikta ceremonijos pas registario, o vėliau visi laikė šliubinius pietus, ant kurių svečiais dalyvavo ir jaunųjų palydovai-sargai. Po visam mergaitės nuotakos nuvažiavo sau, o jaunavedžius vyrus vėl išvežė į koncentracijos punktus. Tokių vestuvių nedaug atsitinka.

Serbai sudarę naują armiją iš žmonių kurie neseniai, po Balkanų karės, likosi Serbijos pavaldiniais, kuomet prie Serbijos prijungta naujos šalies.

Vokiečiai Prancuzijoje pagal upės Meuse ir Argonne šalyj pradėjo vartoti naują ginklą, degantį skystimą. Tuo degančiu skystimu pripylė prancuzų perkasą, kurio gynybai gyvi sudegė. Seniau karėje tokių priemonių nevertoti.

Korespondencijos.

HOLYTOWN. Neseniai pas musų kasyklose buvo dvi nelaimi. Sprogus gazams smarkiai apdegė lietuvis Kupčinskis; apsvilo visas veidas, vargiai atgaus akis, dešinioji ranka smarkiai apdraskyta ir nudegusi. Sužeistasis išgabentas į Glasgow Royal Infirmary, dabar pradėjo sugyti. Kitas lietuvis, Šmitas pavardė, irgi vyras ženotas, leido nuo kalnelio požemėmis anglių vagonelį, kurio nepajiegė užlaikyti. Vagonelis nespėjusį pasišalinti Šmitą permušė ir smarkiai aplaužė krutinę, rankas, kojas ir tt. Sužeistasis randasi irgi Glasgow Royal Infirmary, vargiai bepasitaisys. Spragilas.

LIVERPOOL. Čia aš priskaičiau 76 lietuvių šeimynas, uždariaujančias prie cukiernių. Šalyj jų irgi čia gauna darbą dar 45 pavieniai lietuvi-vyrai. Uždarbis į savaitę išneša apie 26 šilingus už 10 val. darbo dienas. Šiaip jau prie cukiernių darbai ir uždarbiai nelygus, svyruoja nuo 24 iki 29 šilingų.

Tečiaus turim atminti, jog daug Liverpoolyj gyvena lietuvių liuosų amatninkų, staliorių, šiaučių, kriaučių ir tt., kurios čia nepriskaičiau. Drąsiai galėtumėm Liverpoolyj priskaityti prie didžiausių lietuvių kolonijū Britanijoje.

Pas musų nėra jokių draugijų, zalių ir tt. Gyvena lietuviai išiblaškę kas sau, todėl apsilėidimas didelis. Jokie laikraščiai beveik neskaitomi, lygiai knygos. Neatsirado dar irgi sumanesnio ir drąsesnio žmogaus, kurs pradėtų rinkti aukas Lietuvos nuo karės nukentėjusiems. Kad ir labai apsilėidę liverpooliečiai, kad ir nekaipo apsnudę, tečiaus tėvynės meilė be abėjo nevisų širdij užgoso, yra dar lietuvių, kurie užlaikė ir Lietuvos atmintį ir prakilnesniuosius jausmus. Tik kad atsirastų bent vienas drąsesnis žadintojas, kurs drįstų, norėtų ir mokėtų sujudinti vietas lietuvius nusikratyti snaudulio, o gal neužilgo ir Liverpoolio kolonija pradėtų gyviau veikti, judėti lavinis ir sulig išgalės pasidaruoti tėvynės labui.

Ypač blogai dvasiniai Liverpoolio lietuvių reikalai aprupinti. Vietos kunišas, kurs apsiėmęs neva aprupinti lietuvių reikalus, nežinia, ar negali, ar nenori. Lietuviai neturi pamaldų sau skiriamų, pamokslų, dauguma seniai atrato nuo išpažinties. Lietuviai privalėtų patį pasirupinti, kad jų reikalai būtų geriau prižiurimi ir reikalauti iš vyskupo geresnio dalykų sutvarkymo. Žinoma, jog geriausiai būtų, jei Liverpoolis pajiegtų savo užlaikyti lietuvių kunigą. Bet neišgalintu, galėtų bent į metus syki-du persikviesti lietuvius kunigus iš kitur: London'o ar Škotijos. Tų vietų kunigai, kad ir užverstai darbais, tečiaus gal neatsisakytų atvykti taip retai ir pasidaruoti viengenių naudai, kad ir be užmokesčio, vien gelžkelio bilietą išpirkus. Žinoma,

Liverpoolio lietuvių turėtų išgauti iš savo vyskupo ant to sutikimą. Dar lengviau būtų bent retkarčiais užkvietus pas savęs Manchesterio kleboną kun. Foltin, kurs kad ir svetimtautis, tečiaus nekartą parodęs yra norą lietuvių naudai pasidaruoti, kurs kiek galėdamas nepatingėtų išklausti išpažintį, atlaikyt pamaldas, pasakyti pamokslą, o podraug paraginti lietuvius ir prie draugijinio gyvenimo.

Šiaip ar kitaip, gana mums snausti, sukruskim ir atbuskim, lypač šiais laikais, kuomet musų tėvynė kraujais papludusi, o musų tėvai gal neturi pastogės ir duonos kąsnio! Lygiai gėda mums, kad tokioj daugybėje negalim susiorganizuoti bent vienos geresnės draugijelės. Cukrainis.

NEWTONGRANGE. 27 Vasario kaž koks Juškaitis, rodos, iš Glasgow'o padangęs atsibastė pas musų sakyti prakalbas. Žinoma, koks kalbėtojas-tokios ir prakalbos. Taip tad tas oratorius prirodinėjo kad karę sukėlė rusai, vokiečiai būvę nekalti avineliai, kad reikia rinkti aukas Lietuvai, tik nesusidėti su katalikų komitetu, kad kunigai atidavę surinktas pašalpas bagočiams, milijonieriams ir tt. Priskakė nesąmonių visą kupetą. Prie progos išgyrė „socialistų“ komitetą, kurs esąs bepartysis, nors visi nariai jo „socialistai.“ Visą savo prakalbą sėmęs iš savo „organo,“ matyt pats sumislyti negali. Nepamiršo įpauoti ir Gabrio (o M. Yčą ar aplenkė?—Red), kuriam prikišo aukų rinkimą. Tik žiurim, pats kepurę nusiėmęs ir atkišęs eina maldauti penų! Vadinasi, kai renka aukas Gabrys-tai kriminalas, o kai atkiša kepurę Juškaitis, tai prakilnus dalykas! Norėta išrinkti aukų del „socialistų“ kolektorius, bet nesurasta kandidatai: kurie rašyt moka, tie nenori „socialistams“ tarnauti, o kurie norėtų—tie rašyt nemoka. Todėl kolektorių rinkimas atidėtas kitam kartui. Žmonių klausytis plepalų susirinko visai mažai. Teisybės Myletojas.

GARBINGA REDAKCIJA

Nentsis-ukykūt patalpinti mano šį viešą padėkuojimą Glasgow'o lietuviams už parinktas ir prisiuostas man aukas, išviso 42-5-11.

An. Vaišnus, 40 Stane Place, Shotts.

Rėd.-l. idėjov: kun. J. Norbutas

Bellshill Theatre

DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI PAVEIKSLAI.

Vaidinimai du kartus vakarų ant 7 ir 9.

PIGIOS KAINOS: 3d 6d ir 9d

TĖVYNĖS MYLETOJŲ DRAUGIJOS 141 KUOPA.

renžia

SEIMYNIŠKA VAKARELI

9 DIENĄ BALANDŽIO (APRIL)

Public Hall, UDDINGSTON

Vakarelio programos
Porai 6 šilingai.

Norintieji dalyvauti šitame vakarelyj malonėkit nusipirkt programą iškalno, ba sąvaite prieš nebeapsiduos. Vakarelio programus galima gauti pas kiekvieną kuopos narį, arba pas kuopos sekretorių:

V. RAČIUNAS,

4 Avon Place,

PALACE COLLIERY, BY BOTHWELL

Mėnesinis juokų laikraštis

„EŽYS“

Eis kiekvieno mėnesio pradžioj. Kaina numerio 3d. Metams 3/. Adresuoti piningus, užprašymus, straipsnius, karikatūras, juokus it tt:

„EŽYS“ PUBLISHING CO.,
213 Station Road,
DYKEHEAD, SHOTTS.

J. A. WALKER,
236 Main Street
Bellshill

Užlaiko Pigiausių ir Geriausių Spaustuvę.
Specijališkai užsiima lietuviškų raštų spausdinimu

Dar galima gauti pilnus kompletus „Išievių Draugo“ už 1914 metus (Nuo 1° numerio iki 42), bet tokių kompetų pilnų teliko vos 10. Todėl kas norėtų gauti — tepaskubina užprašyti; kaina kompleto 5/- su persiuntimu.

Galima gauti papildymui atskirus senesnius numerius, kaina po 2d.

Visi tie, kurie turėjo užprašę „Išievių Draugą“ savo giminiams ir pažistamiems į Lietuvą teiksis atnaujinti užprašymus, nes jau prenumerata jų pasibaigė ir Administracija sustabdė siuntinėjimą nuo 2 N. Kas nori suteikt savo giminiams gražių dovanų ir linksmybę tepaskubina atnaujinti „Išievių Draugą“ užprenumeravimą. Išievių Draugas leidžiama į Lietuvą. Kreiptis ant adreso:

Rev. JOS. NORBUT,
Mossend, Lanarkshire, Scotland.

IŠEJO IŠ SPAUDOS IR GALIMA gauti „Išievių Draugo“ eidinį *Paskutinieji Metai Tėvynėje*, seno darbininko atminimui). Diktoka knyga ant gražaus popierio knyga bus išduodama dovanai.

Kiekvienam užrašiusiam ant metų *Išievių Draugą* į Lietuvą ar Ameriką del savo pažistamų toji knyga bus išduodama dovanai.

Titanic'o kelionė visa išparduota, galima gauti tik „Išievių Draugą“ skiltyse podraug su kompletu.

Rengiama spandon *Nuo Aplūžusios Grįžles iki Vatikano Rumų ir Škotijos Lietuviai*.

Tannochside
- Pavilion

[Pagal Bothwell Park]

Programas paveikslu
mainoma kas vakaras.

DIDIS
PATRAUKIMAS

Naujausieji paveikslai
Atsilankyk pažiūrėti

—) GERIAUSIA DOVANA (—)
draugams Lietuvoje, tai tikras lietuvių katalikų laikraštis
— 'DRAUGAS' —

Draugas paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės gyvenimo, politikos ir literatūros ir yra geriausias draugas lietuviams darbininkams Amerikoje. Anglijoje ir Lietuvoje Rusų cenzura *Draugą* į Lietuvą, inleidžia.

Draugas atsieina—Amerikoje: Metams \$2.00, pusei metų \$1.00; Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Su visokiais reikalais adresuokite
'Draugas' Publishing Co.
1800 West 46th St., Chicago, Ill.

Pajieškau dviejų MERGINŲ, viena reikalinga prie siuvimo coat'ų, arba dėjimo guzikams skyliųčių, o kita prie kuknės-virtuvės darbų. Reikalingas vyras coat'ų siūtų presorius. Pageidaujama, kad visą darbą mokėtų. Kreipkitės. J. Zytkauskas, 53 Abbey Street, Derby, England.

Gerbemieji tautiečiai.

Jeigu tamstos rengiate vakareljus, koncertus, arba taip susirinkimus, parsikvieskit Vaidylą. Jis jums parodys įvairiausių štukų kokių dar tamstos nesate matę, gal paparyt iš negyvo gyvū, iš gyvo negyvū, ir daug įvairių štukų. Norėdami susižinoti, kreipkitės šiuom adresu: Mr J. Lucas, 30 Main Street, Uddingston, Lanarkshire.

Siuv u sulyg pas-
kūniausių madų ir
kiekvieno noro.

Taipogi

pardavinėju:

Auksinius ir siba-
brinius laikrodė-
lius, lenciugėlius
šliubinius ir kito-
niškus žiedus

Turiu pardavi-
mui maldaknygių
ir giesmynelių
(kantičkų)

Viską atlieku pi-
giai, greitai ir
gerai.

MANO ADRESAS—

L. SERAFINAS,
67 OSWA D STREET,
GLASGOW.

Printed by J. A. WALKER, Bellshill
Published by Rev. J. Norbut, Mossend
Saturday, 6th March, 1915